

Ilomantsin kunta

18.9.2026

Lukiokoulutuksen kehittämistyöryhmän raportti

Työryhmän tehtävänanto ja kokoonpano

Ilomantsin kunnanhallitus nimesi lukiokoulutuksen kehittämistyöryhmän 20.04.2026 § 54. Ryhmän toiminta-ajaksi annettiin 1.5.–30.9.2026. Ryhmä sai tehtäväksi tehdä esityksen kunnanhallitukselle lukiokoulutuksen kehittämistoimenpiteistä sekä niiden edellyttämästä määrärahatarpeesta.

Kunnanhallitus päätti nimetä työryhmään Juha-Pekka Kontturin omaksi edustajakseen, hyvinvointilautakunnan puheenjohtajan, lukion rehtorin työryhmän työskentelystä vastaavaksi ja koollekutsujaksi ja oppilaanohjauksen lehtorin. Lisäksi kunnanhallitus pyysi perus- ja lukio-opetusta nimeämään työryhmään kaksi opettajaedustajaa ja lukion opiskelijakuntaa nimeämään työryhmään kaksi edustajaa. Työryhmälle annettiin oikeus kutsua asiantuntijoita työryhmän kuultavaksi.

Työskentely

Työryhmä kokoontui viisi kertaa.

Asiantuntijoina ryhmän kokouksiin kutsuttiin Ilomantsin Yrittäjät ry:n puheenjohtaja Johanna Sissonen, matkailulukioaloitteen tehnyt matkailuyrittäjä Jouko Heimonen sekä kunnan kesätyöllistämisestä kertomaan henkilöstöpäällikkö Laura Jormanainen ja lukion rahoituksesta kertomaan talouspäällikkö Minna Kontturi. Lukioden välistä yhteistyötä olivat suunnittelemassa Lieksan ja Nurmeksien lukioden rehtorit ja vararehtori. Karjalapainotusta lukiolle esittänyt Hannu Lappalainen ei päässyt kokoukseen mukaan.

Työryhmä kävi läpi alkuvuoden työpajoissa ja muuta kautta esiin tulleet ehdotukset Ilomantsin lukion mahdollisesta painotuksesta.

Toukokuun lopulla teetettiin kysely Pogostan yläkoululaisilla ja heidän huoltajilleen. Vastauksia saatiin yläkoululaisilta 70 kpl ja huoltajilta 20. Yläkoululaisilta kysyttiin seuraavat kysymykset:

1. Mihin aiot suunnata peruskoulun jälkeen?
2. Jos suunnittelet meneväsi Ilomantsin ulkopuolelle lukioon, kerro miksi.
3. Minkä verran vanhempasi vaikuttavat jatko-opintojen valintaan?
4. Millainen merkitys kaveripiirillä on jatko-opintojen valinnassa?
5. Kerro, millainen mielikuva sinulla on Ilomantsin lukiosta.
6. Jos Ilomantsin lukioon tulisi opiskelijoita kunnan ulkopuolelta, houkuttelisiko se sinua hakemaan Ilomantsin lukioon?
7. Ilomantsin lukiolle on esitetty erilaisia painotusvaihtoehtoja. Mitkä houkuttelisivat sinua?
8. Jos saisit päättää, millainen Ilomantsin lukion pitäisi olla? Onko jotain houkuttimia, joilla olisi iso merkitys?

Vastauksissa näkyy nuorten toive siitä, että Ilomantsissa olisi enemmän väkeä ja mahdollisuuksia. Ilomantsin lukiosta useimmilla oli hyvä mielikuva. Nuorten vastauksissa painotusvaihtoehtoista korostuivat matkailu, teatteri ja ilmaisu, luonto ja maanpuolustus.

Huoltajilta kysyttiin seuraavat kysymykset:

1. Mitkä asiat vaikuttavat siihen, mihin nuorene hakeutuu jatko-opintoihin?
2. Mihin perheesi nuori on hakeutumassa jatko-opintoihin?
3. Jos perheesi nuori aikoo hakeutua lukio-opintoihin Ilomantsin ulkopuolelle, mitkä asiat siihen ovat syynä?
4. Millainen mielikuva sinulla on Ilomantsin lukiosta (opetus, opiskelu, henki, tilat...)?
5. Mitkä tekijät lisäisivät Ilomantsin lukion vetovoimaa niin paikkakunnan nuorten silmissä kuin muualta tulevienkin?
6. Ilomantsin lukiolle on esitetty erilaisia painotusvaihtoehtoja. Minkä arvelet houkuttelevan nuoria?
7. Vapaa sana, terveiset kehittämistyöryhmälle.

Huoltajien vastauksissa syinä hakeutua lukioon muualle kuin Ilomantsiin näkyvät laajemmat harrastus-, esimerkiksi kilpaurheilumadollisuudet, sekä se, että kavereita on jo tai on lähdössä samalle paikkakunnalle. Ilomantsin lukion pienuus näyttäytyy vastauksissa sekä hyvänä että huonona asiana. Painotuksista muutaman vaihtoehdon saivat luontopainotus sekä teatteri ja ilmaisu.

Joissain vastauksissa näkyy, että Ilomantsin lukion etuja, esimerkiksi paperisia oppikirjoja tai retkiä, ei tiedetä.

Keskeiset johtopäätökset ja esitys kehittämistoimista

Työryhmän keskusteluissa nousivat esiin erityisesti

- lukiolaisten työllistymismahdollisuuksien tärkeys kesäaikana ja mahdollisesti kouluvuoden aikana
- lukion internetsivujen kehittämistarve ja muu markkinointi
- maksuttoman asumisen mahdollisuus myös viikonloppuisin ja koulun loma-aikoina
- yhteistyö muiden lukioden kanssa opintojaksojen järjestämisessä sekä muussa toiminnassa, esimerkiksi retkissä, sekä kansainväliset hankemahdollisuudet, esim. Erasmus+.
- matka ja kulkuyhteyksien vaikutus muualta tulevien opiskelijoiden houkuttelemisessa Ilomantsiin.

Omaehtoinen painotus

Työryhmä pitää esitetyistä painotusvaihtoehdoista luontevimpana ja siten parhaana luonto ja matkailu -painotusta, johon on yhdistettävissä monenlaisia opintoja yrittäjyydestä ja viestinnästä karjalaiseen kulttuuriin.

Työryhmä kävi keskustelun myös siitä, että painotusopinnot eivät vähennä lukio-opiskelijan valtakunnallisten pakollisten eivätkä valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrää, vaan ne lasketaan koulukohtaisiin valinnaisiin. Lukio-opintojen vähimmäisopintopistemäärä on 150 op. Pakollisten opintojen määrä on 94 tai 102 op riippuen matematiikan oppimäärän laajuudesta ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen vähimmäismäärä on 20.

Painotusopintojen suorittaminen ei suoraan vaikuta jatko-opintoihin pääsemiseen, mutta niistä voi olla hyötyä, jos opiskelija hakeutuu jatko-opintoihin pääsykokeen kautta, sekä jatko-opinnoissa menestymisessä.

Työryhmä ei esitä erillistä luonto ja matkailu -linjaa, vaan Ilomantsin lukio jatkaa yhteishaussa yhtenä hakukohteena.

Työryhmä kokosi luontoon ja matkailuun liittyviä opintojaksoideoita:

- kielissä matkailuun keskittyvät opintojaksot (englanti, saksa, ruotsi)
- viestintä, yrittäjyys ja palvelujen tarjoaminen

- luonto- ja matkailupainotteinen yrittäjyys- ja eräkurssi (esimerkiksi vuorovuosin yhteistyölukioiden kanssa)
- kansainvälinen opintojakso, mihin pyritään saamaan ystävyyskoulu Irlannista
- sotahistoriaopintojakso
- ruokakurssi (villiruoka, maailman maut, matka makujen maailmaan)
- karjalaisuus, myös avoimen yliopiston karjalan kielen ja kulttuurin opinnot mahdollisia.

Opintojaksojen tavoitteet ja sisällöt on suunniteltava lukion opetussuunnitelman tavoitteet täyttäväksi ja hyväksyttävä ne Ilomantsin kunnan hyvinvointilautakunnalla. Osa painotusopinnoista olisi kahden, osa yhden opintopisteen laajuisia.

Yksittäisen opintojakson kustannusta on vaikea laskea, koska osa niistä sisältyisi jo palkattujen opettajien tuntimäärään. Osa opintojaksoista jouduttaisiin hankkimaan ulkopuolelta. Opintojakson kustannukseen vaikuttaa myös sille osallistuvien opiskelijoiden määrä. Kahden opintopisteen opintojakson kokonaiskustannukseksi on arvioitu 2000 euroa. Kaikki tarjolla olevat opintojaksot eivät toteutuisi joka vuosi, ja uudet opintojaksot saattavat vähentää jo olemassa olevien opintojaksojen valitsemista.

Asuminen

Työryhmä pitää tärkeänä tarjota lukion opiskelijoille maksutonta asumista lukio-opintojen ajan ja myös koulun loma-aikoina pitkän matkan tai erityisten, esimerkiksi sosiaalisten syiden perusteella. Näin he voisivat harjoitella itsenäistä elämää ennen jatko-opintoja. Asuminen on mahdollista järjestää samoin kuin aiemminkin eli vuokraamalla soluasunnoiksi sopivia rivi- tai kerrostaloasuntoja. Niihin tarjotaan valokuituyhteys kuten nykyäänkin.

Kolmen opiskelijan soluasunnon (kolmio) kustannuksiksi arvioidaan 800,00 €/kk. Kustannus sisältää vuokran, sähkön, vesimaksun ja valokuituyhteyden.

Koulumatkat

Ilomantsin kunta järjestää ja kustantaa koulumatkat lukiolaisille. Kunta hakee Kelan koulumatkatuen itselleen. Lukiolaiset tulevat aamuisin kouluun samalla kyydillä kuin perusopetuksen oppilaat. Myös klo 14:n kyydit ovat yhteiset. Muutama lukiolainen kulkee taksi- tai bussikyydillä klo 15.30, jolloin lukiolaisten koulupäivä viimeistään päättyy. Työryhmä pitää nykyistä käytäntöä hyvänä.

Esitys kunnanhallitukselle

Ryhmä esittää, että

1. Ilomantsin lukion painotukseksi valitaan luonto ja matkailu. Opetussuunnitelmaan lisätään painotukseen liittyviä opintojaksoja. Näihin esitetään varattavaksi 10 000 euroa.
2. Markkinointia tehostetaan mm. kouluvierailuja lisäämällä, kutsumalla nuorten lisäksi myös vanhemmat tutustumaan, viestimällä nuorille ja vanhemmille selkeästi olemassa olevista eduista ja uudistamalla lukion internetsivuja. Markkinointiin esitetään varattavaksi 1500 euroa vuodelle 2027 ja 800 euroa jatkossa.
3. Pitkästä matkasta tuleville lukion opiskelijoille tai muista erityisistä syistä tarjotaan mahdollisuus asua maksuttomasti kunnan tarjoamassa asunnossa lukio-opintojen ajan ja myönnetään asumisoikeus myös viikonloppuisin ja koulun loma-aikoina. Asumiseen varataan 300 euroa/kk/opiskelija.

Juha-Pekka Kontturi, kunnanhallituksen nimeämä jäsen

Liisa Mononen, hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja

Sanna Partti, opettaja

Henrika Peltomaa (24.6. asti) ja (19.8. lähtien) lähtien Nemmo Martiskin, oppilaanohjaaja

Kirsi Takala, opettaja

Aino Kainulainen, lukion opiskelija

Tapio Hassinen, lukion opiskelija

Päivi Nenonen, lukion rehtori ja työryhmän vetäjä

ästä alkaa teksti...